

AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA
SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2001

138

GRÉIGIS — ARDLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 21 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 2.00 go dtí 4.30

1. A. Cuir Gaeilge ar: (40) [50]

*Ἀδελφοὶ ἦσαν Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, Διὸς καὶ Λήδας υἱοί, ἀδελφοὶ δ' ἦσαν καὶ τῆς Ἑλένης. οὗτοι δὲ μετ' ἄλλων τὸν κάπρον τὸν Καλυδώνιον ἐδίωξαν, καὶ ἐν τῇ Ἀργοῖ μετὰ Ἰάσονος εἰς Κολχίδα ἔβησαν, τὸν χρυσοῦν μαλλὸν ζητοῦντες. Κάστορος δ' ἀποθανόντος οὐκ ἤθελεν ὁ Πολυδεύκης ἀθάνατος εἶναι, καὶ ἄλλοτε μὲν μετὰ τῶν θεῶν, ἄλλοτε δὲ μετ' ἀνθρώπων διάγει. περὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τούτων εἶρηκεν Ὅμηρος,
Κάστορά θ' ἰππόδαμον καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύκην.*

GREEK THROUGH READING

- B. Freagair ceist *amháin* díobh seo a leanas: (10)
- (i) Scríobh go hachomair ar Hóiméar agus ar a chuid dánta.
- (ii) Scríobh nóta gairid ar Iasón agus na hArgonautae.

2. A. Cuir Gaeilge ar: (40) [50]

Ὅδ' Ἀριστείδης ἐξ Αἰγίνης ἦκων μόγις ἔλαθε τοὺς ἐφορμοῦντας Πέρσας. περιείχετο γὰρ τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τοῦ Ξέρξου. οἱ οὖν Ἕλληνες παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἐπεὶ δὲ ἕως διέφαινε, Θεμιστοκλῆς ἐκέλευσεν εἰσβαίνειν εἰς τὰς ναῦς. ἐνταῦθα ἀνῆγον τὰς ναῦς ἀπάσας οἱ Ἕλληνες, ἀναγομένοις ἐπεκείντο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπὶ πρύμναν ἀνακρούειν ἤρξαντο καὶ ὀκέλλειν τὰς ναῦς. Ἀμεινίας δὲ ἀνὴρ Ἀθηναῖος νηὶ τῶν Περσῶν ἐμβάλλει, συμπλακείσης δὲ τῆς νεῶς καὶ οὐκέτι δυναμένης ἀπαλλάσσεσθαι οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίᾳ ἐβοήθουν.

GREEK THROUGH READING

- B. Freagair ceist *amháin* díobh seo a leanas: (10)
- (i) Rianaigh na taicticí a d'oibrigh ar mhaithe le bua na nGréagach sa chath a bhfuil cur síos air sa sliocht thuas.
- (ii) Scríobh go hachomair ar Aristeidéis.

3. Cuir Gaeilge ar:

[80]

(Nuair a thagann scéala go bhfuil an Rí in aice láimhe, músclaítear sceon i measc saighdiúirí Chiorais.)

Τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὁ Κῦρος ἐπορεύετο καθιζόμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος, καὶ ἔχων ὀλίγους ἐν τάξει πρὸ ἑαυτοῦ. τότε δὴ Πατυγίας, ἀνὴρ Πέρσης, φαίνεται ἐλαύνων ὡς τάχιστα. καὶ εὐθὺς ἐβόα, λέγων ὅτι βασιλεὺς προσέρχεται σὺν στρατῷ πολλῷ, παρασκευασάμενος ὡς εἰς μάχην. ἔνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο. Κῦρος δὲ καταβάς ἀπο τοῦ ἄρματος, καὶ ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον ἔλαβε τὰ παλτά εἰς τὰς χεῖρας. ἔπειτα δὲ ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἄλλους ἐξοπλίζεσθαι τε καὶ καθίστασθαι εἰς τάξιν. οἱ δὲ εὐθὺς καθίσταντο. καὶ Κλέαρχος ἔσχε τὸ δεξιὸν κέρας πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ.

τὸ ἄρμα: carbad. ἡ τάξις: líne chatha. ὁ τάραχος: rúille búille. τὸ παλτόν: ga. ἐξοπλίζομαι: téim faoi arm. καθίσταμαι: seasaim. τὸ κέρασ: cliathán.

4. Léigh an sliocht seo a leanas agus ansin freagair sé cinn ar bith de na ceisteanna ina dhiaidh:

[80]

(Cosnaíonn Xenophon é féin i gcúiseanna go bhfuil sé i gceist aige iachall a chur ar a chomhshaighdiúirí dul chuig an abhainn Phasis in aghaidh a dtola.)

ὁ Νέων ἔλεγεν ὅτι Ξενοφῶν μέλλει ἄγειν τοὺς στρατιώτας πάλιν εἰς Φᾶσιν. ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον ταῦτα. καὶ σύλλογοι ἐγίνοντο αὐτῶν καὶ κύκλοι συνίσταντο. ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν εἶδε τοῦτο, ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα συναγαγεῖν τοὺς στρατιώτας, καὶ μὴ ἑάσαι αὐτοὺς συλλέγειν αὐτομάτους. καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα συνάγειν ἐκκλησίαν. οἱ δὲ, ἐπεὶ ἤκουσαν τοῦ κήρυκος, ἔτρεχον μάλα ἐτοιμῶς. ἐνταῦθα ὁ Ξενοφῶν ἔλεξεν τάδε: “ Ἀκούω ὅτι τις διαβάλλει ἐμέ, ὦ ἄνδρες, ὡς ἐγὼ ἕξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. ἀκούσατε οὖν ἐμοῦ λέγοντος. ἐγὼ εἰμὶ εἷς, ὑμεῖς ἐστέ πολλοί. ἐγὼ μὲν μέλλω ἐν ἐνὶ πλοίῳ πλεῖν, ὑμεῖς δὲ ἐν ἑκατόν. πῶς ἔξεστι ἐμοὶ ἀναγκάζειν ὑμᾶς πλεῖν σὺν ἐμοί; ”

πάλιν: ar ais arís. ὁ σύλλογος: cruinniú grúpa. ὁ κύκλος: ciorcal. συνίσταντο: sheas siad. ἑάσαι: cead a thabhairt. συλλέγω: buailim le. αὐτομάτοι: dá ndeoin féin. ἡ ἐκκλησία: dáil. διαβάλλω: déanaim clúmhillleadh ar. ἕξαπατάω: meallaim.

- Cad a dúirt Neon?
- Conas a bhrath na saighdiúirí ina thaobh seo?
- Cad air a bheartaigh Xenophon a dhéanamh nuair a chonaic sé cé mar a bhí nithe ag dul ar aghaidh?
- Cad a rinne na saighdiúirí nuair a chuala siad an teachtaire?
- Cé mar a chuir Xenophon ina luí ar na saighdiúirí nach mbeadh sé in ann iachall a chur orthu seoladh in éineacht leis?
- Scríobh síos an Chéad Phearsa, Uimhir Uatha, Aimsir Láithreach de εἶδε (líne 3) agus ἤκουσαν (líne 5).
- Cad é tuiseal an fhocail ἐμοῦ (líne 7)? Cén fáth a bhfuil sé sa tuiseal seo?
- Tagann an focal *tacagraf* ó dhá fhocal Gréigise. Cad iad, agus cad is brí le gach ceann de na focail Ghréigise?

5. Cuir Gréigis ar:

[80]

- D'ionsaigh rí na bPeirseach na Spartaigh ar feadh seacht lá. (16)
- Deir athair an bhuachalla go bhfuil sé níos cróga ná Zeus. (16)
- A mháthair, an féidir leat scéal maith a insint dom? (16)
- Tar i leith a thapúla agus is féidir agus tóg an chloch seo atá á hiompar agam. (16)
- Teastaíonn uaim a fháil amach cathain a fuair an bheirt fhear bás ar an sliabh. (16)

6. Freagair ceist *amháin* díobh seo a leanas:

[30]

(a) Scríobh ar shaol gairme Phausaniais.

(b) Cén dá chathair a bhí in aghaidh a chéile i gCogadh na Peilpinéise?

Scríobh ar chúiseanna an chogaidh seo.

7. Freagair ceist *amháin* díobh seo a leanas:

[30]

(a) Ainmnigh an dia nó an bandia a bhfuil baint aige/aici le *gach ceann* díobh seo a leanas:
an fharraige: grá; tairngreacht; barraí grán.

Scríobh alt *ar cheann ar bith* de na déithe nó na bandéithe atá ainmnithe agat.

(b) Abair cad chuige a mbaintí úsáid as codanna **X**, **Y**, **Z** in Amharclann Dhianasais atá léirithe thíos.

Samhlaigh gur tusa Dicaeopolis. Scríobh tuairisc chuig cara leat faoina bhfaca tú ag tarlú san amharclann seo.

